

No. 16 Şubat 1967

Zafer (Ankara)

Amerika'da oda müziğine karşı ilgi yeniden büyük ölçüde arttı

ŞENFONİ orkestrası konserleri ve opera temsilleri biletlerinin tamamen satıldığı bu zamanda oda müziği dinlemek isteyenlerin de bulunacağı ilk anda hatıra gelmemektedir. Hele son derecede enerjik bir millet olan Amerika'lıların ise bu müziğe rağbet gösterecekleri düşünülmemektedir. New-York Filarmoni orkestrasının 1966 yılındaki açık hava konserinin celbettiği rekor teşkil eden 75.000 dinleyici, Metropolitan ve New-York şehir operalarına bilet bulabilme gücünü, ve memleketin her tarafında çeşitli konser salonlarının açılışı daha az göze çarpar bir şekilde yer alan faaliyetleri gölgede bırakmaktadır. Halbuki hakikat şudur ki, oda müziği Birleşik Amerika'da her zamankinden daha büyük ölçüde rağbet görmektedir. Bir müzik eleştirmecisi oda müziğinin Amerika'nın müzik sahasında en önemli gelişmelerinden biri haline gelme istidatını gösterdiğini söylemiştir.

Şüphesiz ki Newyork oda müziği faaliyetinin merkezini teşkil etmektedir. Hunter Koleji, ve Metropolitan sanat müzesindeki Grace Rainey Rogers Salonu bu müziği takdim eden en önemli müesseselerdir. Her tür ü veçhesi ile oda müziği halkı her taraftan çevreleyen büyük orkestra sesleri arasında memnuniyetle karşılanan ve dinlendirici bir mahiyet arzeden bir müzik şeklidir.

Oda müziğine karşı rağbetin gittikçe artmasının başlıca sebebi bu müziği çalanların gösterdikleri üstün kabiliyettir. Bundan 20 yıl önce Julliard Müzik Okulu'nun dört öğretim üyesinin bütün şüpheli tahminlere aldırmyarak Julliard Quartet'ini teşkil ettikleri günden bu yana Amerika büyük bir mesafe katmıştır. Bu süre zarfında her devre ait klasikler hususunda olduğu gibi, çağdaş eserler hususundaki ustalıklarını da isbat etmişler ve diğer Amerikan oda müziği gruplarının teşkil edilmesine yol açmışlardır.

Bunlardan bazıları an'anevi küçük topluluklar diğer bir kısmı ise, yeni kurulmuş olan Philadelphia Oda Senfonisi gibi, da ha büyük topluluklardır.

Oda Senfonisi sadece büyüklüğü ile (bu toplulukta 36 müzisyen vardır) değil fakat Amerika'da bu şekilde ilk daimi topluluğu teşkil etmesi bakımından da dikkat edeğer bir mahiyet arz etmektedir. Diğer memleketterden gelen ziyaretçi oda müziği topluluklarına gösterilen rağbet Amerika'da da bu şekilde bir topluluğun tesis edilmesi ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu aynı zamanda Philadelphia orkestrası baş kemancısı Anshel Brusilow'un da hayal ettiği bir şeydir.

Mr. Brusilow ister senfoni orkestraları isterse tiyatro orkestralarına mensup olsunlar müzisyenlerin dinlemek ve orkestra hayatının sıkı disiplin ve yekne

saklığından kurtulmak üzere oda müziğine müracaat ettiklerini söylemiştir. Mr. Brusilow önce 36 parçalı bir oda orkestrasını teşkil etmişti. Bunun bütün müzisyenleri tamamen Philadelphia orkestrası müzisyenlerinden teşekkül etmekteydi. Fakat iki sezon önce, Philadelphia Senfoni Orkestrası Müdürlüğü, müzisyenler ile yaptığı kontratta onların orkestra dışında herhangi bir faaliyette bulunmalarını menetmesi üzerine bu topluluk dağılmak zorunda kalmıştı.

Bundan sonra Mr. Brusilow bağımsız bir topluluk kurmaya

karar vermiş ve Philadelphia orkestrasından istifası geçen sezon sonunda yürürlüğe girdikten sonra yeni teşebbüsü üzerinde çalışmaya başlamıştır. Kendisine yapılan 1962 müracaatten 392 sini dinlemiş ve bunlar arasından 36 müzisyen seçmiştir. Bu 36 müzisyene Japon ve İsrail, Polonya ve İsveçlerden birer müzisyen dahildir.

Müziğe önem veren bu şehirde yeni oda orkestrası dört kurum ve ileri gelen vatandaşlar tarafından büyük ölçüde desteklenmektedir. Philadelphia'daki tarihi müzik akademisinde verdiği ilk konseri müteakip 34 haftalık ilk güc sezonuna başlamıştır. Yeni oda orkestrası sadece Philadelphia'da değil fakat New York ve diğer Amerikan şehirlerinde de konserler verecektir.

Oda senfonisinin programlarına üç asrın müziği dahildir ve ilk sezon sırasında dört çağdaş Amerikan kompozitörünün eserlerini de ihtiva etmektedir.

Son zamanlarda üniversiteler senfoni orkestrası müzisyenleri için en büyük cazibe kaynağını teşkil etmeye başlamıştır. Bunlar arasında geniş çapta faaliyet gösteren Indiana Üniversitesidir. Bu üniversitede önemli Amerikan orkestralarından 40 öğretim bulunmaktadır. Gittikçe daha çok sayıda Üniversite mü-

zik öğretmenlerinin bilgili bir senfoni orkestrası üyesi olarak vazife görmüş olmalarının önemini idrak etmekte ve bir üniversitenin oda müziği grubuna dahil olarak daha az yorucu fakata sanat bakımından daha tatmin edici bir görevi tercih eden senfoni müzisyenlerini memnuniyetle karşılamaktadır.

Menşeleri ne olursa olsun muhtelif tipteki oda müziği toplulukları bugün Amerikan kolej ve üniversitelerindeki müzik fakültelerinin kabul edilmiş bir kısmı olarak telâkki edilmektedirler.

Oda müziği toplulukları bakımından zengin bir şehir sayılan Washington'da son zamanlarda bu şekilde iki yeni topluluk daha kurulmuştur. Bunlardan biri Polomac Yayılı Sazılar Trio'su diğeri ise Washington Klâsik Müzik Senfonisidir. 1965 yılında da Boston Senfoni Orkestrası Boston Senfoni Oda Müziği topluluğunu teşkil etmiştir.

Oda müziği sahasında diğer gelişmeler de yer almaktadır ve bunların hepsi Amerikalıların bu sanat şekline karşı gösterdikleri ilgiyi aksettirmektedir.

Geçenlerde Amerika Millî Sanat Konseyi bir oda müziği enstitüsü ve nefesli ve yaylı sazlardan müteşekkil 50 parçalık bir oda orkestrası teşkil etmek üzere bir başışı açıklamıştır. Halka konserler vermeye ilâveten bu orkestra üyeleri kolej ve üniversitelerde küçük oda toplulukları için kuartet, trio ve diğer müzik icraatında bulunacaklardır.

Enstitü ve orkestranın 1967 Eylülünde faaliyete geçmesi beklenmektedir.

New-York'taki Lincoln Sanat Merkezi de 1.070 kişi alabilecek bir oda müziği salonunun inşaa edilebileceğini açıklamakla oda müziğine verdiği önemi göstermiştir. Bu salonun da 1968 de faaliyete geçmesi beklenmektedir.